

Austrian Single Vineyard Summit 2022

Velike lege na razpotju

»Nastopil je trenutek, da iz regionalnega združenja postanemo nacionalno gibanje,« je ob letošnji 30-letnici združenja ÖTW (Österreichische Traditionsweingüter) napovedal njen predsednik Michael Moosbrugger. Pri načrtovanju jubilejnega dogodka se mu je zgodila nerodnost, je priznal povabljenim na svečano degustacijo arhivskih vin v častitljivih prostorih knjižnice dvorca Grafenegg. »Med prebiranjem arhivske dokumentacije sem ugotovil, da je bilo združenje formalno ustanovljeno že leta 1991.«

Trideset let je dolgo življenjsko razdobje. Je generacija. Leta 1991 se je Avstrija šele pobirala od vinskega škandala, ki je globalno sesul ugled avstrijskih vin. Vinogradniki so se soočili z dejstvom, da se morajo izumiti na novo. In se povezati. • V Podonavju so si za vzgled postavili Burgundijo. Danes, ko je ta francoska dežela nesporna številka ena v svetu finega (in dragega) vina, izbira deluje samoumevno. Pred tremi desetletji so bile razmere drugačne. Burgundija je bila sicer ugledna, vendar so bila tamkajšnja vina – predvsem zaradi nestanovitne kakovosti in nemoderne stilistike – vse prej kot iskana. Takrat je večina vinskega sveta pogled usmerjala v Bordeaux ali Toskano s takrat novimi zvezdami, kot sta Tignanello ali Sassicaia. • Združenje ÖTW je imelo šest ustanovnih vinogradniških družin, prvi predsednik je postal Willi Bründlmayer. »Dobivali smo se vsak prvi ponedeljek v mesecu. Redno srečevanje je bilo ključno, saj je vodilo

k izmenjavi znanj in spoznanj,« se je spominjal Bründlmayer. »Obenem smo si tako sporočali, da si nismo tekmeči, temveč partnerji. Skupaj smo se hoteli ubraniti industrializacije vinarstva ter se osredotočiti na poreklo in vinorodne lege.« Že v ustanovitveni akt so zapisali cilj združenja: klasificiranje vinogradniških leg.

Po poplavah odlična letina

Na slovesno pokušino je Bründlmayer prinesel rizling z lege Heiligenstein, letnik 2002. »To je bilo leto katastrofalnih poplav,« se je spominjal velikan avstrijskega vinogradništva. »Vsa regija je bila pod vodo, trgategv smo pravzaprav odpisali, ker smo mislili, da ne bomo mogli spraviti grozdja v kleti. A sledila sta čudovita september in oktober.«

• Leta 2007 je predsednik postal Michael Moosbrugger. Po rodu je iz hotelirske družine iz Lecha. Potem ko je zapustil mondeno zimsko letovišče, je lastniško in enološko vstopil v двореc Gobelsburg.

Tam domuje najstarejša klet v Podonavju, pred 851 leti so jo ustanovili cistercijanski opati, ki so se morali umakniti iz Burgundije. • Moosbrugger je Gobelsburg povzdignil med najboljše avstrijske pridelovalce vina. Z enako premočrnostjo in zagrizenostjo 15 let vodi tudi ÖTW. »V združenju smo vsi zelo individualizirani pridelovalci, a hkrati smo razvili svojo kulturo in svoj stil. Ključno pa je, da se nismo ločili drug od drugega. Skupaj iščemo ekspresije naših vinogradov,« je skromen.

Niti najboljša kopija ne bo original

Danes živimo v svetu kopiranja vinskih stilistik, ugotavlja. »A še tako dobra kopija ne bo nikoli original. Zato je toliko pomembneje odkriti posebnost, tipičnost svojega območja. Lepota sveta je prav njegova raznolikost. Prepoznaven stil porekla je kulturna dobrina, ki jo je treba spoštovati. To se lahko doseže samo v skupnosti, saj terroir ni zgolj geologija in podnebje, je tudi kultura, je kolektiv ljudi, ki obdelujejo zemljo. Zato je sodelovanje tako pomembno.« • S tem v mislih je združenje v letih osorej pritegnilo več vinorodnih okolišev pod svoje okrilje. Ustanovitelskima okolišema Kremstal in Kamptal sta se najprej priključila sosednja Treisental in Wagram, leta 2018 sta sledila Carnuntum in mesto Dunaj. Letos je del družine ÖTW postal vinorodni okoliš Thermenregion južno od Dunaja, čez dve leti bo najbrž pristopila tudi veliko večja regija Weinviertel. • Povečevanje površin pod okriljem združenja je le en del zgodbe. Ključni cilj, ki ga skoraj manično zasleduje Moosbrugger, je vzpostavitev klasifikacije avstrijskih vinogradniških leg. Do zdaj so vzpostavili klasifikacijsko piramido, na vrhu katere je t. i. prva lega (*Erste Lage*). Na območju delovanja združenja so jih evidentirali 95. Že letos bo sistem implementiran v avstrijsko zakonodajo, kar pomeni, da ga bodo lahko posvojili tudi v drugih vinorodnih deželah.

Vina članic in članov STK so znova dokazala, da je štajerski stil vin, kot ga razumemo in posnemamo v Sloveniji, v vrhunskem segmentu že zdavnaj preživet in pozabljen.

Kar je delovalo v Burgundiji, ni uporabno v Avstriji

»Kaj je dober, vrhunski vinograd?« se retorično sprašuje predsednik. »Ko so se klasificiranja leta 1934 lotili v Burgundiji, je bil dejavnik cena na trgu. To je pošteno le pod določenimi pogoji. Danes živimo v drugačnih razmerah, zato smo potrebovali drugačen pristop.« • Zmislil si je večplasten sistem, ki lege vrednoti na podlagi njihove signifikantnosti, pomena. Določajo ga številni dejavniki, od zgodovine lege do števila obdelovalcev in ustekleničenih polnitev, njihove povprečne cene in kakovosti. »Prvič v zgodovini dopuščamo ekspertom, da pomagajo pri klasifikaciji. Zato se vsako leto dobivamo tukaj in omogočamo strokovnjakom, da ocenjujejo naša vina,« je razložil Moosbrugger. • Dvorec Grafenegg je tako že desetič gostil tako imenovani *Austrian Single Vineyard Summit*. Srečanje avstrijskih vinorodnih leg je postal »kdo je kdo« v svetu avstrijskega vina. V petih dneh se tam zvrstijo vina skorajda vseh najuglednejših vinogradnikov in vinogradnic, ki so usmerjeni v pridelavo vin s pečatom porekla. Med 40 akreditiranimi novinarkami in novinarji iz 12 držav je bil zopet tudi sodelavec revije *Vino*. • Rizlingi in veltinci so bili večinoma iz odličnega letnika 2021. Vina zaznamujejo napetost, delikatnost in sočnost. Najbolj je krasila kombinacija stroge natančnosti, pogumnega stremenja k nižjim alkoholom, višjim kislinam, zadržani sadnosti in strukturirani taktlnosti. Zaradi take stilistike je bilo pri slepi degustaciji občasno presenetljivo težko prepoznati sorto. • Izstopajoči vini letnika 2021: rizling Nigl z lege Goldberg in Proidlov rizling z lege Ehrenfels. • Kaj pomeni dodatno leto zorjenja, so dokazovala vina iz nekoliko zahtevnejšega letnika 2020. Ikonična sta bila rizlinga, ki sta ju na legi Heiligenstein pridelala Fred Loimer in dvorec Gobelsburg. Dišeč in slan s skoraj predikatnimi karakteristikami je

bil veltlinec Schloss Gobelsburg z lege Lamm. Ikonično vino. Med rdečimi je bila zopet razred zase Dorli Muhr s svojo frankinjo z lege Spitzerberg, letnik 2020.

Odpisana sadno sveža Štajerska

Na seznamu tihe pokušine ni bilo zgolj 244 vin članic in članov ÖTW, temveč so se dogodku zopet priključili vinarji avstrijskoštajerskega združenja STK in gradiščanski pridelovalci iz okolišev Leithaberg in Eisenberg. • Vina članic in članov STK so znova dokazala, da je štajerski stil vin, kot ga razumemo in posnemamo v Sloveniji, v vrhunskem segmentu že zdavnaj preživet in pozabljen. Vodilna v tej vinogradniški avantgardi, ki črti »tutti-frutti« Štajersko, sta Erwin Sabathí s svojima filigranskima chardonnajem in sauvignonom letnika 2019 z lege Possnitzberger Kapelle ter Armin Tement, ki je znamenito lego Ciringa (Zieregg) premaknil v neslutene ekspresijske teritorije, še posebej z izdajo IZ Reserve letnika 2019, ki jo je pridelal z metodo semikarbonske maceracije. • S podobnimi kletarskimi triki se poigrava tudi Georg Prieler z Leithaberga, ki je ponovno dokazal, da spada v vrh gradiščanskih pridelovalcev vin. Njegova frankinja letnika 2019 z apnenčaste lege Marienthal je bila razred zase. Odlikovala sta jo zadržana sadnost ter dolg, slan in prekrasno kompleksen odhod. • Med gradiščanskimi pridelovalci frankinj je zaznaven trend k elegantnejši stilistiki, z manj oprijema in bolj slokim telesom. Način pridelave se je, če smo slikoviti, od turške kave premaknil h kuhanju zelenega čaja. Torej s krajšimi maceracijami, brez potapljanja, vendar s prelivanjem klobuka med fermentacijo v odprtih posodah. In z minimalnim vplivom novega lesa. • Vrhunske so bile še frankinje istega letnika iz kleti Markusa Altenbruggerja (lega Jungenberg), iz kleti Wachter-Wiesler (legi Saybritz in Reihburg) ter posesti Krutzler (lega Weinberg).

Praznik ozaljšala najeminentnejša regija

Praznik avstrijskih vinorodnih leg je letos doživel še nesluteno nadgradnjo. Zadnji dan so se priključili vinogradniki iz sosednje prestižne vinorodne dežele Wachau. Tamkajšnje združenje Vinea je namreč organiziralo sklepni »silent tasting« v eminentnem hotelu Schloss Dürnstein. • Glede na odlično degustacijo v Grafenegg smo ocenili, da moramo združiti moči, še posebej ker je tam veliko mednarodnih gostov,« je to potezo zbranim novinarjem in novinarkam utemeljil Emmerich Knoll, predsednik združenja Vinea Wachau. »Zato smo prosili, ali lahko organiziramo lastno degustacijo.« • Motivacija je kakopak nekoliko večplastnejša. Leta 1983 ustanovljeno združenje Vinea Wachau se je namreč znašlo na razpotju. Njihov sistem klasificiranja, ki temelji na alkoholni stopnji vina (Steinfeder, Federspiel, Smaragd), je v času spremenjenih okusov in podnebnih sprememb postal cokla. Iz združenja je zato protestno izstopila slovita posest F. X. Pichler, številni novi ambiciozni pridelovalci se vanjo sploh ne včlanijo. Med mladimi vinoljubci in vinoljubkami ima Wachau pogosto priokus nesimpatične starokopitnosti. • Tudi v Wachau se zategadelj vzpostavlja soglasje, da je poudarek poreklu pot prihodnosti. Vinea je na pokušino postavila 108 vin s posameznih vinogradniških leg.

Predvidljivo najboljša so bila tista najbolj čislanih pridelovalcev, kot so Knoll, Franz Hirtzberger, Prager, Alzinger in Rudi Pichler. Pozitivno sta presenetila rizlinga dveh manj znanih pridelovalcev, in sicer Georga Fischengruberja (lega Rossatz) in Weinbauerei 378 (lega Bach). • In še nekaj je povzročilo dvigovanje obrvi. Veliko pridelovalcev je v prizadevanjih, da bi zadržalo končno stopnjo alkohola izpod antipatičnih 14 ali več volumskih stopinj, ustavilo fermentacijo. Dobra tretjina vin na pokušini se je tako približala maksimalno dovoljenim devetim gramom nepovretega sladkorja na liter. Vtis je bil skratka presenetljivo polsuh. Kot najboljša slovenska Štajerska pred 30 leti.

Po klasifikaciji mesarsko klanje?

Končni cilj združenja ÖTW še nekaj časa ne bo dosežen. »Burgundija je za dokončanje klasifikacije potrebovala 40 let, torej imamo tudi mi še nekaj let pred seboj,« opominja Moosbrugger. A že zdaj se lahko občuti nelagodje med številnimi člani. »Če bodo enkrat razglasili velike lege, bo to povzročilo mesarsko klanje. Vsaj polovica zdajšnjih članov je namreč zagotovo ne bo imela,« napoveduje Martin Diwald. »Te članice in člane bo končna klasifikacija prizadela dvakratno, saj bo uvedba velikih leg hkrati zbila ugled in ceno prvih leg.« • Vinogradništvo Diwald na Wagramu

spada med pionirje ekološke pridelave v regiji, z njo so namreč začeli že leta 1976. Njihov nekonvencionalni pristop h kmetovanju in vinarstvu ni v navzkrižju z načelom porekla, ki ga zasleduje ÖTW. V ponudbi ima vrsto belih in rdečih vin s posameznih leg. Pa tudi veltlinca Luft und Liebe brez dodanega SO₂ in veltlinec Zündstoff s podaljšano maceracijo. »Smo most med naravnimi in klasičnimi vini,« pravi kodrolasec, ki silvestrovo že vrsto let v družbi prijateljev iz Ljubljane preživlja v Sloveniji. • Avstrijska vinska industrija je mednarodno čislana zaradi svoje ekološke osredotočenosti na sonaravno pridelavo. Certificirano ekološko obdelanih je že 15 odstotkov vseh vinogradniških površin, kar je eden izmed najvišjih deležev v Evropi. Še bistveno višji je delež v združenju ÖTW. V štajerskem združenju STK so ekološki vinogradniki in vinogradnice že v večini, prav tako v DAC (*Districtus Austriae Controllatus*) Leithaberg in Eisenberg. • Diwald osvetljuje še en problem v izboru velikih leg: »Kar je bilo dobro nekoč, morda ne bo več jutri. Pred 20 leti so se našim vinom še posmehovali, tedaj je bilo pač tukaj še veliko padavin, večinoma ob nepravem času. Danes je drugače. Južne lege postajajo vse manj zanimive za vinogradništvo, pretople in presuhe so.« • Prednost klasifikacije vinogradniških leg je v njeni preglednosti,« vztraja Moosbrugger. Obenem bo olajšala mednarodno komunikacijo. Če somelje razloži gostu, da je ponujeno vino pridelano z neke vinorodne lege, to ne pove veliko. V Avstriji imamo danes evidentiranih že 4300 leg, tematika postaja nepregledna celo za poznavalce. Če pa somelje poudari, da vino prihaja z velike lege, gost bistveno lažje oceni njegovo kakovost in vrednost. Uvedba klasifikacije skratka ni komercialna, temveč komunikacijska nujnost.«

TOMAŽ KLIPŠTETER
foto: ANNA STÖCHER